

Innst. S. nr. 14

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument nr. 8:88 (2006-2007)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Sonja Irene Sjøli og Martin Engeset om forslag til lovbestemmelser som gir rett til permisjon og ordninger for inntektssikring i forbindelse med omsorgsoppgaver

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

I

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om hvordan den som utfører nødvendige omsorgsoppgaver for sine nærmeste, kan sikres rett til fri fra arbeid.

II

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om hvordan den som utfører nødvendig omsorgsarbeid, kan sikres inntekt til sitt livsopphold."

KOMITEENS BEHANDLING

Komiteen ba i brev av 24. mai 2007 om departementets vurdering av forslaget. Departementets svarbrev av 6. juni 2007 følger vedlagt innstillingen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lise Christoffersen, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen og Sverre Myrli, fra Fremskrittspartiet, Robert Eriksson, Kari Kjønnaas Kjos og Kenneth Svendsen, fra Høyre, Martin Engeset, fra

Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund, fra Senterpartiet, Dagfinn Sundsbø og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til at det i St.prp. nr. 1 (2007-2008) fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet opplyses at departementet er i gang med å utrede strategier og tiltak som kan gjøre det lettere for yrkesaktive å kombinere yrkesaktivitet med omsorg for nære pårørende. Departementet tar sikte på å legge fram et høringsnotat med vurdering av mulige tiltak.

Komiteen viser også til svarbrev fra statsråd Bjarne Håkon Hanssen til arbeids- og sosialkomiteen, datert 6. juni 2007, hvor det framgår at en interdepartemental arbeidsgruppe har utredet behovet for endringer i permisjonsbestemmelsene med sikte på å gjøre det lettere å kombinere arbeid med omsorg for eldre og yngre familiemedlemmer som trenger pleie og praktisk bistand på grunn av funksjonsnedsettelse, sykdom mv. Arbeidsgruppen er også bedt om å legge fram alternative forslag til endringer i dagens økonomiske kompensasjonsordninger for omsorgsarbeid. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en bredere vurdering av saksområdet.

Komiteen er tilfreds med at forslagene som fremmes i representantforslaget, er under utredning gjennom det igangsatte arbeid i Regjeringen. I statsrådets brev til komiteen framgår det at dagens regelverk om permisjon og økonomisk kompensasjon ved pleie og omsorg for nære pårørende, skiller mellom omsorg for barn under 18 år og nære pårørende over 18 år, og at arbeidsgruppens mandat omfatter tiltak for å gjøre det lettere å kombinere arbeid med omsorg for både eldre og yngre familiemedlemmer. Komiteen mener det er viktig å få vurdert om aldersskillet i dagens regelverk og de forskjellene i permisjons- og stønadsmulighetene som følger av det, er tilpasset de utfordringer pårørende møter når de må påta seg ekstraordinære omsorgsoppgaver for nære familiemedlemmer.

Komiteen mener det er nødvendig at nytt regelverk blir enkelt å forholde seg til for pårørende.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det fortsatt må satses på å legge bedre til rette for at personer som deltar i arbeidslivet, må kunne kombinere dette med omsorgsansvar for sine nærmeste. Både permisjonsordninger og inntektssikringsordninger er viktige for å sikre dette. Slike ordninger må være allment tilgjengelig, både for arbeidstakere og for selvstendig næringsdrivende. Disse medlemmer forventer at intensjonen i representantforslaget om forbedrede ordninger tas vare på når Regjeringen kommer tilbake med sin oppfølging av arbeidsgruppens rapport. Disse medlemmer er videre glad for den brede støtten som både Stortinget og arbeidslivets parter ga til forsterkningen i arbeids-

miljøloven av retten til redusert arbeidstid, jf. Ot.prp. nr. 49 (2004-2005) og Innst. O. nr. 100 (2004-2005), og vil legge til grunn at praktiske erfaringer med denne regelforbedringen blir evaluert nærmere.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:88 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Sonja Irene Sjøli og Martin Engeset om forslag til lovbestemmelser som gir rett til permisjon og ordninger for inntektssikring i forbindelse med omsorgsoppgaver - vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 23. oktober 2007

Karin Andersen
leder

Dagfinn Sundsbø
ordfører

Vedlegg

Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 6. juni 2007

Dokument nr 8:88 (2006-2007) - ber om forslag til lovbestemmelser som gir rett til permisjon og ordninger for inntektssikring i forbindelse med omsorgsoppgaver

Jeg viser til brev av 24. mai 2007 vedlagt privat forslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Inge Lønning, Sonja Irene Sjøli og Martin Engeset om forslag til lovbestemmelser som gir rett til permisjon og ordninger for inntektssikring i forbindelse med omsorgsoppgaver. Det hevdes at adgangen til rett til permisjon i forbindelse med omsorgsarbeid er for snever. Likeledes hevdes det at dagens ordninger med økonomisk kompensasjon i forbindelse med omsorg for sine nærmeste ikke gir tilstrekkelig trygghet for inntektssikring i forbindelse med inntektsbortfall.

Kort om aktuelt regelverk om permisjon og økonomisk kompensasjon

FORELDRE MED OMSORG FOR BARN UNDER 18 ÅR

Pleiepenger fra folketrygden kan tilstås til yrkesaktive foreldre når barnet lider av en svært alvorlig eller livstruende sykdom eller er/har vært innlagt i helseinstitusjon. Ytelsen beregnes som sykepenger. Mottaker av pleiepenger har rett til permisjon fra sitt vanlige arbeid.

Familier med varig syke/funksjonshemmede barn kan ha rett til forhøyet hjelpestønad og omsorgslønn fra kommunen. *Hjelpestønad* gis til barnet, men normalt er det foreldrene som disponerer ytelsen. Den utbetales etter fire satser fra 12 000 kroner til 73 872 kroner i året. Ytelsen er skattefri og kan benyttes til å kjøpe private tjenester.

De som har særlig tyngende omsorgsansvar kan etter sosialtjenesteloven kreve at kommunen fatter vedtak om at det skal settes i verk tiltak for å lette omsorgsbyrden og i tilfelle hva tiltakene skal bestå i. Omsorgslønn kan være ett tiltak. Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med bruker, men det er kommunen som fastsetter timetall og nivå på omsorgslønnen.

Etter arbeidsmiljøloven har arbeidstaker som av helsemessige, sosiale eller andre viktige velferdsgrunner har behov for å få redusert sin arbeidstid, rett til dette dersom arbeidstidsreduksjonen kan gjennomføres uten vesentlig ulempe for virksomheten. Det fremgår av forarbeidene at omsorg for små barn regnes som en viktig velferdsgrunn og at sosiale grunner knytter seg til forhold hos arbeidstakerens familie eller nærmeste omgivelser som gjerne utløser omsorgsoppgaver eller belastninger utenom det vanlige. Arbeidstidsreduksjonen etter denne bestemmelsen kompenseres ikke gjennom ytelser fra folketrygden.

Arbeidstaker som pleier nære pårørende i hjemmet i livets slutfase har dessuten rett til permisjon i 20 dager for pleie av den enkelte pårørende,

PERSONER MED OMSORG FOR NÆRE PÅRØRENDE OVER 18 ÅR

Det kan tilstås *pleiepenger* til den som i hjemmet pleier en nær pårørende i livets slutfase i opptil 20 dager. Videre kan det tilstås *hjelpestønad* med opptil 12 000 kroner pr år til den som på grunn av varig sykdom eller skade har behov for særskilt tilsyn og pleie. Mottaker av pleiepenger har rett til permisjon i stønadsperioden. Personer som har særlig tyngende omsorgsarbeid for nære pårørende kan dessuten tilstås *omsorgslønn* fra kommunen. Som tidligere nevnt, kan kommunen i tillegg til eller i stedet for å gi omsorgslønn innvilge andre tjenester.

Omsorgspersonen har rett til delvis permisjon hvis det ikke er til vesentlig ulempe for arbeidsgiver. Det foreligger ikke rett til hel permisjon utover tilfellene hvor det foreligger rett til pleiepenger.

Pågående arbeid

Det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe som skal utrede strategier og tiltak for å kunne kombinere høy yrkesdeltaking med omsorg for pleie- og omsorgstrengende familiemedlemmer. Arbeidsgruppen skal utrede følgende problemstillinger:

1. Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for endringer i permisjonsbestemmelsene med sikte på å gjøre det lettere å kombinere arbeid med omsorg for eldre og yngre familiemedlemmer som trenger pleie og praktisk bistand på grunn av funksjonsnedsettelse, sykdom mv. Arbeidsgruppen vurderer både behovet for kortvarig og mer langvarig permisjon på grunn av omsorgsoppgaver.
2. Arbeidsgruppen skal vurdere behovet for og legge frem alternative forslag til endringer i dagens økonomiske kompensasjonsordninger for omsorgsarbeid. Dette gjelder både i forhold til kortvarig og mer langvarige omsorgsperioder.

Arbeidsgruppens rapport skal være ferdigstilt innen 1. juli 2007.

Departementets vurdering

Som det fremgår av omtalen ovenfor har en interdepartemental arbeidsgruppe fått et mandat som i stor grad fanger opp forslagene i Dokument nr. 8:88 (2006-2007). Arbeidsgruppen utreder muligheten til permisjon fra sitt vanlige arbeid på grunn av omsorg for nære pårørende og en eventuell økonomisk kompensasjon for dette omsorgsargsarbeidet. Når arbeidsgruppens rapport foreligger, vil departementet vurdere hvilke forslag det kan være aktuelt å følge opp.

Jeg vil i lys av arbeidsgruppens vurderinger og forslag komme tilbake til Stortinget med en vurdering av saksområdet.

